

10. MIĘDZYKRAJOWY FESTIWAL FILMOWY

ERA NOWE HORYZONTY

Wrocław, 22 lipca – 1 sierpnia 2010

Wystawy 10. MFF ERA NOWE HORYZONTY we Wrocławiu

Obecność sztuki ma na festiwalu swoją historię. ERA NOWE HORYZONTY zaprasza związanych z programem artystów, tworzy uzupełniającą projekcje filmowe kolekcję sztuki. W tym roku we Wrocławiu wydarzeń artystycznych również nie zabraknie.

Oprócz filmów w reżyserii bohaterów tegorocznych retrospektyw będzie można zobaczyć wystawy przez nich przygotowane lub im poświęcone. Turecki reżyser Nuri Bilge Ceylan na Placu Solnym pokaże nieznane oblicze Turcji w zbiorze panoramicznych fotografii. Bracia Quay wspólnie z wrocławskim rzeźbiarzem Olafem Brzeskim w Galerii Design BWA otworzą dla publiczności swoje intymne *Dormitorium*, zbiór miniaturowych scenografii użytych podczas realizacji ich najstynniejszych animacji. Zbudują też instalację dla Wojciecha Jerzego Hasa, która będzie towarzyszyć poświęconej mu monograficznej wystawie.

Z retrospektywą Hasa będzie związana prezentacja multimedialnego projektu wrocławskiego artysty Witolda Liszkowskiego *Pętla - sztuka osobista* w galerijnym pasażu Jatki. Także Krzysztof Wodiczko wyświetli swój wielkoformatowy projekt wideo w przestrzeni miejskiej Wrocławia. Agnes Janich, młoda polska artystka mieszkająca w Nowym Jorku, wykona performance związany z pamięcią Holocaustu na dziedzińcu odnowionej Synagogi pod Białym Bocianem.

W Galerii Miejskiej polska artystka od lat mieszkająca we Francji – Katarzyna Żelaska zaproponuje interpretację wpływu, jaki wywiera kultura audiowizualna na tradycyjne malarstwo. W Kamienicy pod Złotym Stońcem Andrzej Wajda pokaże swoje trofea, nagrody za osiągnięcia filmowe. A znany malarz, rysownik i ilustrator Stasys Eidrigevicius, którego rok temu oglądaliśmy w pięknym filmie *Buzkaszi*, w Galerii Sztuki i Ceramiki BWA zgromadzi po raz pierwszy pokazywany w Polsce zbiór swoich ilustracji książkowych, z niektórych skorzystał Daniel Szczechura przy realizacji swojej animacji *Dobranocka*.

Witold Liszkowski: *Pętla - sztuka osobista*

Pasaż Jatki, od 22 lipca do 1 sierpnia

(muzyka: Zespół ACID TV - Tomasz Mniamos, Michał Hycki; animacja komputerowa: DVJ Tomasz Mniamos; współpraca: Galeria Domus - Marta Hubka)

Dwa lata temu na Placu Solnym wrocławski artysta multimedialny Witold Liszkowski zaprezentował festiwalowej publiczności jedną z odsłon projektu *Wspólna przestrzeń - sztuka zjawiskowa*, powstałą z inspiracji *La Strada* Federico Felliniego. Tym razem zaprosi widzów do swojego ekspresyjnego miejskiego „kina” w galerijnym pasażu Jatki, którego gospodarzem jest Związek Polskich Artystów Plastyków. Zainspirowany *Pętłą* (1957) Wojciecha Jerzego Hasa, bohatera tegorocznej retrospektywy, Liszkowski w przestrzeni miasta odtworzy pełną egzystencjalnego niepokoju atmosferę filmu. *Pętla - sztuka osobista* to wizualna interpretacja dramatycznego monologu wewnętrznego mężczyzny, w którego rolę wcielił się Gustaw Holoubek. Na projekt złożą się plenerowa wystawa malarstwa oraz wielkoformatowe projekcje połączone z prezentacją skomponowanej specjalnie na tę okazję muzyki. Malownicza architektura Jatki stanie się ekranem dla monumentalnych krzywych zwierciadeł, w których odbija się spojrzenie nałogowego alkoholika. Na obrazach znajdziemy osobliwy *environment*, zmultiplikowany labirynt przechodzących jedna w drugą przestrzeni, poddanych rygorom nieeuklidesowej geometrii.

Bracia Quay: *Dormitorium*

Galeria BWA Design, ul. Świdnicka 2-4, od 24 lipca do 28 sierpnia,

(dizajn: Olaf Brzeski, kuratorka: Katarzyna Roj, produkcja: Marta Kubik)

Kolejna po zeszłorocznym projekcie Guya Maddina i Jakuba Szczęsnego kooperatywa artystyczna w Galerii BWA Design. Kultowi reżyserzy filmowi, twórcy animacji, bohaterowie tegorocznej retrospektywy - bracia Quay pokazują swoje *Dormitorium* we współpracy z polskim rzeźbiarzem z Wrocławia - Olafem Brzeskim. Artysta nie został wybrany przypadkowo. Sztuka Brzeskiego opiera się na surrealistycznych wizjach, które wciela w życie na taśmie filmowej, w postaci trójwymiarowych rzeźb oraz instalacji przestrzennych, opatrzonej fantastycznymi komentarzami. Zaprojektował galerijną scenografię dla prezentacji 19 skrzyń z dekoracjami, użytymi podczas realizacji najstynniejszych filmów braci Quay, m.in. inspirowanego twórczością znakomitego czeskiego reżysera *Gabinetu Jana Švankmajera*, swobodnej adapta-

cji prozy Bruno Schulza - *Ulicy krokodyli* (uznanej przez Terry'ego Gilliana za jedną z dziesięciu najlepszych animacji na świecie), czy *Bezimienną panną młodą*. Precyzyjnie wykonane, miniaturowe światy były punktem wyjścia dla formalnych eksperymentów filmowych. *Dormitorium* staje się naszą wspólną sypialnią, oniryczną krainą, rezerwuarem dziwnych istot, niekompletnych zabawek, zakurzonych mechanizmów, które ożywają w filmach braci Quay.

Bracia Quay dla Hasa

Galeria Sztuki Współczesnej Awangarda, ul. Wita Stwosza 32

W październiku 2009 roku w ramach Polska! Year w londyńskim Barbicanie odbyła się retrospektywa twórczości Wojciecha Jerzego Hasa. Towarzyszyła jej specjalnie na tę okazję przygotowana instalacja braci Quay, wielbicieli Hasa, którzy właśnie realizują remake jego filmu *Sanatorium pod Klepsydrą*. We Wrocławiu instalacja dołączy do wystawy w Galerii Sztuki Współczesnej Awangarda, poświęconej filmom i osobie wizjonera polskiego kina, bohatera tegorocznej retrospektywy. Bezpośrednią inspiracją dla pracy braci Quay był fotograficzny portret Hasa otoczonego atrybutami swoich filmowych wizji. Reżyser niczym zmagający się z materią i duchem Faust, alchemik pochylony nad dziełem życia w swoim tajemnym gabinecie, obmyśla kolejną zaskakującą strategię. Bracia Quay stworzyli trójwymiarowy, multimedialny filmowy plakat, zachęcający widzów do uczestniczenia w projekcjach, wykorzystując wspomniane zdjęcie oraz fragmenty filmów Hasa odtwarzane na ekranie tuż za jego postacią. Instalacja odwołuje się do charakterystycznego stylu mistrza polskiego surrealizmu, czerpiącego z malarstwa i literatury, przykładającego wielką wagę do filmowej scenografii, tworzącego na planie własne, unikalne światy.

Stasys Eidrigevicius - wystawa

Galeria Sztuki i Ceramiki BWA we Wrocławiu, pl. Kościuszki 9/10, od 24 lipca do 3 sierpnia

Pierwsza w Polsce wystawa ilustracji książkowych Stasysa Eidrigeviciusa przenosi widzów w unikalny, nie stroniący od absurdu, baśniowy świat autora, zbudowany jego charakterystyczną kreską. Współpraca z pisarzami, którzy nierzadko w zabawny sposób dekonstruują mity dzieciństwa i znane z klasycznej dziecięcej literatury wątki, owocuje obrazami dedykowanymi „byłym dzieciom”. Za patrzącymi nam prosto w oczy, zwierzęcymi bohaterami kryją się ludzie dotknięci egzystencjalnym niepokojem, zatrzymani nie tyle ręką artysty, oplatającego ich symbolicznymi więzami, ile życiem, które wiodą. Postawieni przed wyborem, szukający własnej drogi, szczęścia, czy domu, dzięki sile wyobraźni i cudownym pomocnikom próbują dotrzeć do celu. Oprócz ilustracji do kultowych książek (m.in. *Z powrotem* Zbigniewa Batko, Iskry 1985 i *Króla kruków*, najpiękniejszej książki 1981) na wystawę składają się rysunki stworzone z myślą o kinie. Efektem

współpracy z mistrzem animacji, bohaterem tegorocznej retrospektywy Danielem Szczechurą była *Dobranocka* (1997) z muzyką Jerzego Satanowskiego i poetyckim tekstem Jana Wołka. Motywy z twórczości Stasysa znalazły się w filmie, splecione w historię i wprawione w ruch przez Szczechurę.

Partnerem wystawy jest Galeria Sztuki i Ceramiki BWA we Wrocławiu.

Katarzyna Żelaska: 19-sty Pitch

Galeria Miejska, ul. Kietbańnicza 28, od 24 lipca do 19 sierpnia

Katarzyna Żelaska, studiując w latach 80. w Paryżu „sztukę komputerową”, zaniepokojona brakiem równowagi pomiędzy fascynacją nową technologią a rozwiązywaniem problemów artystycznej natury, pozostała przy tradycyjnym warsztacie. Dziś malując obrazy, myśli digitalnie. W swojej najnowszej pracy w galerii projektuje rodzaj hipertekstu. Inspirując się procesem powstawania filmu, z szeregu elementów tworzy środowisko, software, gotowy na przyjęcie potencjalnych narracji, budowanych za każdym razem przez widza. Klamrą obejmującą całość, która raz jawi się jako przypadkowy szkic, innym razem - dzieło zdyscyplinowane domagającą się ujawnienia ideą, są nagrania wideo, anonsujące w jednym miejscu początek historii, w innym jej koniec. Pomiedzy nimi w czasie i przestrzeni rozgrywa się abstrakcyjna, zgeometryzowana gra. Uczestniczą w niej dwie podstawowe sekwencje obrazów (*Dziewięć łatwych kawałków* oraz *Beautiful Friend... My Only Friend...*), rejestracje wideo, fotografie i *Produkty pochodne*, realistyczne obrazy przedmiotów, związanych z produkcją filmu. Artystka próbuje odpowiedzieć na pytanie, w jaki sposób kultura audiowizualna może dziś inspirować malarstwo. Pokazuje współczesne dzieło otwarte - trójwymiarowy wizualny model intelektualny.

Oskar i inne... Nagrody filmowe Andrzeja Wajdy

Zakład Narodowy im. Ossolińskich - Kamienica Pod Złotym Słońcem, Rynek 9 Wrocław, otwarcie: 23 lipca godz. 17.00, projekcje filmów - godz. 10.00, godz. 18.00 (wstęp wolny)

kuratorka: Małgorzata Orzeł, aranżacja: Jakub Jernaczyk (ASP, Wrocław), Magdalena Kacprzak-Gagatek (ASP, Wrocław)

Andrzej Wajda, jeden z najwybitniejszych twórców w historii światowego kina, nie raz był obecny na MFF ERA NOWE HORYZONTY. W 2005 roku publiczność festiwalu uczestniczyła w mistrzowskich lekcjach Andrzeja Wajdy z projekcjami jego filmów, także tych mniej znanych zagranicznych produkcji: *Mitości w Niemczech* (1982) z Hanną Schygullą, *Nastazji* (1994) na podstawie *Idioty* Fiodora Dostojewskiego, czy *Piłata i innych* (1971), adaptacji *Mistrza i Małgorzaty* Michaiła Buthakowa. Spotkaniem z reżyserem towarzyszył przegląd *Klasyka kina według Andrzeja Wajdy*, prezentujący przetomowe jego zdaniem

dzieła w historii kina w reżyserii Louisa Buñuela, Jeana Vigo, Fernanda Légera, Jeana Cocteau, Dżigi Wiertowa. W festiwalowym programie pojawił się także specjalny wybór filmów absolwentów Mistrzowskiej Szkoły Reżyserii Filmowej Andrzeja Wajdy (6. ENH).

Tegoroczna wystawa, poświęcona twórczości Wajdy, połączona z pokazem jego filmów, ma charakter monograficzny. Punktem wyjścia dla prezentacji są artystyczne trofea, nagrody przyznawane twórcy w Polsce i na świecie, bezpośrednio konfrontowane z wyróżnionymi filmami. Oprócz nagród wystawa gromadzi plakaty filmowe oraz specjalnie na tę okazję wykonane przez młodych artystów Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu fresk, przedstawiający historię Polski widzianą poprzez kino mistrza. Specjalnym elementem wystawy jest jego multimedialny portret, składający się z kadrów filmowych.

Agnes Janich: Till Death Do Us Part

Dziedziniec przy Mleczarni i Synagoga pod Białym Bocianem, ul. Włodkowica 5 Wrocław, 31 lipca, godz. 22.00

(współpraca: Fundacja Bente Kahan)

Agnes Janich (1985, Łódź, mieszka i pracuje w Nowym Jorku i Warszawie) - studiowała fotografię w School of Visual Arts w Nowym Jorku. Jest artystką sztuk wizualnych. Pracuje z tematami - chronologicznie były to *Lalki*, *Zagłada*, *Mitość*, a obecnie *Rodzina*. Wystawiata m.in. na 9. Biennale w Sharjah („najbardziej ambitna praca biennale”), w warszawskiej Zachęcie, Kusthalle Exnergasse w Wiedniu, MLAC-u w Rzymie, robiła performance z Auschwitz Jewish Center, oddziałem Muzeum Dziedzictwa Żydowskiego w NY i MOCAK-iem Kraków. „*Till Death Do Us Part* ma odczarować Synagogę, która po 78 latach od Nocy Kryształowej wraca do miasta. Jest częścią cyklu poświęconego *Zagładzie*. Performance i instalacja dźwiękowa powstały po odwiedzeniu 19 obozów, poznanie 80 ocalałych, przeczytaniu około 500 dzienników. *Till Death Do Us Part* to zbiór historii o *Mitości* tuż przed *Zagładą*.

Nuri Bilge Ceylan: Turkey Cinemascope

Galeria Na Solnym, Plac Solny 11, od 22 lipca do 1 sierpnia

Turkey Cinemascope to cykl stu panoramicznych fotografii powstających w ostatniej dekadzie, z którego pochodzi niniejszy autorski wybór. Słynny reżyser pokazuje na nich mniej znane oblicze Turcji - przestrzenne pejzaże, zimowe miasta, indywidualne i zbiorowe portrety. Nuri Bilge Ceylan zaczynał od fotografii i obecnie uprawia ją równoległe z kinem. Na stronie www.nuribilgeceylan.com/photography/turkeycinemascope1.php?sid=1 można zapoznać się z jego ostatnimi dokonaniem, jak i zamówić kolekcjonerski album. Zresztą między dziełami z obu obszarów zachodzą ścisłe związki: jak podobne są niebo w *Trzech małpach* czy śnieg w *Uzaku* i te uchwycone na fotografiach. Ceylan eksperymentuje z czasem nasświetlania i wywoływaniem, podbijając kontrasty między

planami oraz uzyskując intensywną, niemal namacalną fakturę. Widać też, jak wiele czasu minęło przed naciśnięciem migawki, jak długo musiał czekać lub szukać tak oryginalnej kompozycji kadru, jak bardzo ujawnia się tu pora roku i dnia. W portretach godna podziwu jest wnikliwość w pokazaniu doświadczenia ich bohaterów. Jakie podejście do świata wyłania się z fotografii Ceylana? To spojrzenie zdystansowanego estety, introwertycznego melancholika - pełne jednak czułości i zdziwienia.

Więcej informacji: www.enh.pl